

20 vuotta tunnustuksellisen teologian hyväksi

Kun Suomen teologista instituuttia oli tiin perustamassa keskellä kirkon kiivasta raamattukiistaa 1980-luvun lopulla, tavoitteena ei ollut pelkän kritiikin esittäminen. Reaktiivisuus ei riittä ohjelmaksi. Tarvitaan aivan erityisesti aktiivisuutta, omaa teologiaa. Tämä on ollut selviö alusta lähtien. Saarnan keskipisteenä on Raamattu, ja Raamatun keskipisteenä on Kristus.

Ensimmäisten vuosien iskulauseena toisteltiin usein ajatusta: ”Paras vastaus huonolle teologialle on hyvä teologia.” Lauseen voi tietysti ymmärtää suureelliseksi, mutta siitä ei ollut kyse. Tavoite oli toiminnallinen. Raamattukiistassa herätyskristityt olivat usein saaneet kohdata syytöksen, jonka mukaan heillä ei ollut tarjota teologiselle radikalismille mitään todellista vastinetta. STI perustettiin tuottamaan tuota vastinetta.

Raamatun äärelle

On helppo ymmärtää, miksi instituutin alkuaikojen painopiste oli raamatuntutkimuksessa. Teologinen kiistely oli vuosikymmenten ajan käyty nimenomaan Raamatusta ja sen teologiasta. Siksi STI:n ohjelmaksi muodostuivat ennen kaikkea arkeologia ja raamattuteologia.

Arkeologian harrastus oli luonnollisesti Eero Junkkaalan varassa. Hän veti STI:n ja Israelin muinaismuistoviraston (IAA) yhteistä projektia Emmauksessa yhdessä kaivausten johtajan, Mikko Louhivuoren kanssa. Yli vuosikymmenen ajan teologian opiskelijoita koulutettiin arkeologian kenttätöyöhön virallisissa kaivauksissa.

Suomessa Junkkaala koulutti opiskelijoita edelleen Israelin historialliseen maantieteeseen. Tämä aluevaltaus tuotti julkaisun Raamatun maa (1993) yhdessä

Louhivuoren kanssa. Vanhan testamentin opetusta täydensi myöhemmin yleis-teos Israelin historian pääpiirteitä (1999). Junkkaala väitteli tohtoriksi Vanhan testamentin arkeologiasta vuonna 2006.

Teologinen ohjelma

Pian instituutin perustamisen jälkeen 1990-luvun alussa STI:n ohjelmaksi määriteltiin raamattuteologian rakentaminen. Viitekehystenä oli Tübingenin ns. uusi uskonnonhistoriallinen koulukunta, jonka painopisteitä olivat yksinkertaisesti sanoen Vanhan ja Uuden testamentin välinen yhteys ja juutalaisen teologian tutkimus (Qumran, apokryfikirjat jne.).

Ohjelman toteuttamisen avauksena toimi Iustitian numero 4, Sovitus (1994). Siinä julkaistiin käännöksinä Tübingenin tutkijoiden artikkeleja yhdessä suomalaisten tutkijoiden kirjoitusten kanssa. Seuraavana vuonna se sai jatkoa allekirjoittaneen yhteisestä Johdatus Uuden testamentin teologiaan. Tätä täydensi artikkelikokoelma Paavali ja laki, jossa monet instituutissa opettavat tutkijat ottivat kantaa ajankohtaiseen Paavali-tutkimukseen. Vuonna 1996 Raamatun tulkinnallisia kysymyksiä käsiteltiin allekirjoittaneen teoksessa Uuden testamentin hermeneutiikka.

Tutkimuksellinen panos raamatuntutkimukseen on muutoin toteutunut oman tutkijan tehtäväni kautta. Paavalin pelastuskäsitystä käsittelevä Theodicy and Predestination in Pauline Soteriology julkaistiin Mohrin ja Siebeckin sarjassa Tübingenissä (1998). Sitä seurasi muutamaa vuotta myöhemmin kristologian tutkimus Messiah and the Throne (2001). STI:n kansainvälistä panosta täydensi Aapeli Saarisalon juhlakirja vuonna 1998.

Opetustoimintaa

Teologinen työskentely ja tutkimus tulevat lihaksi instituutin luentotoiminnassa. STI on ennen kaikkea opiskelijajärjestö, joka toimii teologian opiskelijoiden parissa. Viikoittaiset luennot kohdistetaan heille, ja kirjaston hankinnat tehdään heidän tarpeitaan silmällä pitäen.

Luentojen tarkoituksena on tarjota teologeille kutsumustietoista ja tunnustuksellista opetusta. Sen teologinen vaatimustaso pyritään pitämään korkeana. Vierailevat opettajat ovatkin yleensä pitkälle koulutettuja. Vuosien varrella instituutin kausiohjelmat ovat sisältäneet vuoroin opetusta eksegetiikasta, dogmatiikasta, lähetystieteestä, kirkkohistoriasta sekä käytännön teologian eri alueilta. Jälkimmäisessä keskeisiä teemoja ovat olleet sielunhoito ja saarnaoppi.

Ajankohtaisten kysymysten äärellä

Instituutissa on pyritty lisäksi tekemään teologista työskentelyä ajankohtaisten aiheiden parissa. Erilaiset työryhmät ovat työstäneet vuosien saatossa monia aiheita, kuten esimerkiksi raamatunkäännöksen onnistuneisuutta (1992). Suurta huomiota

sai myös ekumeeninen asiakirja Yhteinen julistus vanhurskauttamisesta, josta STI julkaisi lausunnon vuonna 1995. Karismaattisen liikkeen nousua arvioitiin puolestaan kannanotossa Jumalan Henki on Jumalan Sanassa (1996).

Yksittäisenä aiheena voidaan esimerkinomaisesti mainita myös yhdysvaltalaisen anglikaanipiispa John Spongien vierailuun liittyvä julkilausuma. Kirkkopäiville kutsuttu Spong tunnetaan Jumalan kuoleman teologian julistajana. STI oli organisoimassa julkilausumaa, jonka avulla haluttiin herättää keskustelua äärimmäistä radikalismia edustavan anti-teologian rantautumisesta Suomeen.

Nämä esimerkit muistuttavat siitä, että STI:n esittämän kritiikin kärki pyrki kohdistumaan aina teologian ytimiin. Raamatukysymys on teologinen kysymys siitä, mikä on kristinuskon sanoma. Yrittäessään siivilöidä Kristuksen jumaluuden ja pelastusopin kertakaikkisuuden pois uskon keskipisteestä teologinen radikalismi nousee kristillisen kirkon suurenmoisinta sisältöä vastaan. Siksi instituutin teologiselle ohjelmalle on jatkuva tilaus yhä entisestään pirstaloituvan yliopistoteologian ja sekularisoituvan kirkon opetuksen keskellä.

Timo Eskola

Eero Junkkaalan luentoja v. 1998

Pohj. Rautatiekadulla v. 1990

Englannin-matka v. 1991